

KUNNSKAPSDEPARTEMENTET

V/Opplæringsavdelingen

Postboks 8119 Dep

0032 OSLO

Oslo 31.01.2006

Epostadresse: postmottak@ufd.dep.no

HØRINGSUTTALELSE FORSLAG TIL MIDLERTIDIG ENDRING I FRISKOLELOVEN – STOPP FOR GODKJENNING AV FRITTSTÅENDE SKOLER – FORSLAG OM ENDRING AV FAGSKOLELOVEN

Styret i Norske Fag og Friskolers Landsforbund – NFFL - har gjennomført en intern høringsprosess, blant annet med et eget Ledermøte, der statssekretær Åge Ronald Rosnes informerte om lovforslaget. På vegne av våre medlemsskoler avgir vi herved følgende uttalelse til lovforslaget:

Generelt synspunkt: NFFL beklager at regjeringen velger å gjennomføre varslede endringer i friskoleloven på den måten som forslaget innebærer. Fremgangsmåten bryter med det tillitsforholdet som bør være mellom styresmaktene og innbyggerne, og det vil kunne svekke interessen for å engasjere seg i utvikling av det norske utdanningssystemet. NFFL vil fremheve at det i Norge er en lang og solid tradisjon for et samarbeid mellom offentlige myndigheter, organisasjoner og enkeltpersoner i utviklingen av kunnskaper, holdninger og ferdigheter til samfunnsmessig nytte. Fra Martin Tranmæl og Friundervisningen til Ernst G. Mortensen og Otto Treider. Etter at Privatskoleloven kom i 1970 har en rekke privatskoler blitt etablert, som supplement og alternativer til et voksende offentlig skoletilbud. Blant NFFLs medlemmer finnes en variert samling av ulike skoler – noen med et hundreårs tradisjon, noen midt i ”tenårene”, mens andre fortsatt er inne i etablererfasen. Vi viser i denne sammenheng til våre hjemmesider www.friskoler.no.

I 2003 kom Friskoleloven og Fagskoleloven, som begge hadde som formål å legge langsiktige føringer for videre utvikling av utdanningssystemet på et grunnleggende og videregående nivå. Lovene har utløst idealisme, kreativitet og etablererånd i miljøer som er opptatt av kompetanse- og kulturverdier, og som nå har sett nye muligheter til å bidra til utvikling av utdannings- og kulturtilbud rundt om i landet.

At offentlige skoleeiere har reagert negativt på for mye privat initiativ må vi bare beklage. Etter vår mening vurderer de offentlige skoleeierne utviklingen altfor negativt. I stedet for å gå i dialog med skoleetablererne (etablervirksomhet er jo ellers et honnørord!) og invitere til medvirkning i samfunnsutviklingen, blir disse møtt med aktiv og passiv motstand, både fra byråkrater og fra politikere. Dette vitner etter vår mening om et offentlig skolesystem som i

altfor stor grad har fått leve sitt eget liv, uten å bli tilstrekkelig involvert i den pulserende utviklingen som foregår – og som MÅ foregå dersom vår nasjon skal makte å forsvare vår nasjonale kulturarv og være konkurransedyktig i et globalisert arbeidsmarked. Etter vår mening er skole- og utdanningsvirksomhet et helt sentralt virkemiddel i fremtidsrettet verdiskaping. Vårt velferdssamfunn er basert på at det skal være gode relasjoner mellom offentlige myndigheter, frivillige organisasjoner og næringslivet – og slik bør det også være innenfor utdanningssystemet.

Vi respekterer selvsagt regjeringens rett til å bruke sin demokratiske fullmakt til å endre loven, men vi vil advare mot en strategi som vil svekke mangfoldet og ”skru klokka tilbake” i en tid som trenger økt mangfold og nyskaping.

I høringsbrevet gis det statistiske opplysninger om forventede effekter av endringsforslaget. Vi ønsker å gjennom vår høringsuttalelse å gi konkret informasjon om hvilke konsekvenser forslaget vil få for våre medlemsskoler. Følgende oversikt gjelder:

Skole	Status i saksforhold	Virkning av lovforslaget
Det tverrfaglige kunstinstitutt	Har som friskolegodkjenning som 6A-skole fra 2006. Har lånekassefinansiering til 2007	Vil miste rett til utdanningsstøtte i Statens Lånekasse fra 01.08.2007
Heltberg vgs Bergen	Har søkt friskolegodkjenning som parallellskole fra 2006.	Får ikke behandlet søknaden før tidligst høsten 2007
Heltberg vgs Kr.sand	Har søkt friskolegodkjenning som parallellskole fra 2006.	Får ikke behandlet søknaden før tidligst høsten 2007
Heltberg vgs Tana	Har søkt friskolegodkjenning som parallellskole fra 2006.	Får ikke behandlet søknaden før tidligst høsten 2007
Heltberg vgs Tønsberg	Har søkt friskolegodkjenning som parallellskole fra 2006.	Får ikke behandlet søknaden før tidligst høsten 2007
Kunst designfagskolen	Har som friskolegodkjenning som 6A-skole fra 2006. Har lånekassefinansiering til 2007	Vil miste rett til utdanningsstøtte i Statens Lånekasse fra 01.08.2007
Kunstskolen på Rotvoll	Har som friskolegodkjenning som 6A-skole fra 2006. Har lånekassefinansiering til 2007	Vil miste rett til utdanningsstøtte i Statens Lånekasse fra 01.08.2007
Norsk Fotofagskole	Har som friskolegodkjenning som 6A-skole fra 2006. Har lånekassefinansiering til 2007	Vil miste rett til utdanningsstøtte i Statens Lånekasse fra 01.08.2007
Norges Toppidrettsgymnas u-skole Kongsvinger	Har søkt godkjenning som grunnskole fra 2006	Får ikke behandlet søknaden før tidligst høsten 2007
Norges Toppidrettsgymnas u-skole Lillehammer	Har søkt godkjenning som grunnskole fra 2006. Har positiv anbefaling fra kommunen	Får ikke behandlet søknaden før tidligst høsten 2007
Norges Toppidrettsgymnas Tromsø	Fikk godkjenning i 2000, som parallell vgs. Planlegger start i 2006	Usikkerhet om godkjenningen fortsatt gjelder.
Norges Toppidrettsgymnas Trondheim	Fikk godkjenning i 2000, som parallell vgs. Planlegger start i 2006	Usikkerhet om godkjenningen fortsatt gjelder.
Tone Lise Akademiet	Har som friskolegodkjenning som 6A-skole fra 2006. Har lånekassefinansiering til 2007	Vil miste rett til utdanningsstøtte i Statens Lånekasse fra 01.08.2007
Wang Toppidrett ungdomsskole	Har søkt godkjenning som grunnskole fra 2006	Får ikke behandlet søknaden før tidligst høsten 2007

Akademiet vgs Bærum	Har søkt friskolegodkjenning som parallellskole fra 2006.	Får ikke behandlet søknaden før tidligst høsten 2007
Akademiet vgs Kristiansand	Har søkt friskolegodkjenning som parallellskole fra 2006.	Får ikke behandlet søknaden før tidligst høsten 2007
Akademiet vgs Lillestrøm	Har søkt friskolegodkjenning som parallellskole fra 2006.	Får ikke behandlet søknaden før tidligst høsten 2007
Akademiet vgs Tønsberg	Har søkt friskolegodkjenning som parallellskole fra 2006.	Får ikke behandlet søknaden før tidligst høsten 2007
Akademiet Bryne	Har søkt friskolegodkjenning som parallellskole fra 2006.	Får ikke behandlet søknaden før tidligst høsten 2007
Akademiet vgs Tromsø	Har fått godkjenning, planlegger start 2006.	Må eventuelt avvente ny permanent lov i 2007.
Akademiet vgs Trondheim	Har fått godkjenning, planlegger start 2006.	Må eventuelt avvente ny permanent lov i 2007.
Einar Granum kunstscole	Har godkjenning som 6A-skole etter Privatskoleloven. Har søkt fagskolegodkjenning i 2006	Mister finansieringsordningen ved overgang til fagskole
Mølla kunstscole	Har godkjenning som 6A-skole etter Privatskoleloven. Har søkt fagskolegodkjenning i 2006	Mister finansieringsordningen ved overgang til fagskole.
Asker kunstscole	Har godkjenning som 6A-skole etter Privatskoleloven. Har søkt fagskolegodkjenning i 2006	Mister finansieringsordningen ved overgang til fagskole
Ålesund kunstscole	Har godkjenning som 6A-skole etter Privatskoleloven. Har søkt fagskolegodkjenning i 2006	Mister finansieringsordningen ved overgang til fagskole
Kunstscolen i Bergen	Har godkjenning som 6A-skole etter Privatskoleloven. Har søkt fagskolegodkjenning i 2006	Mister finansieringsordningen ved overgang til fagskole
Norsk Yrkesdykkerscole	Har godkjenning som 6A-skole etter Privatskoleloven. Har søkt fagskolegodkjenning i 2005, men sakbehandlingen har blitt forsinket	Mister finansieringsordningen ved overgang til fagskole

Dette er de sakene som gjelder nye søknader. I tillegg kommer en rekke endringsøknader, som etter forslaget ikke skal bli hindret saksbehandling. Vi har også noen medlemsskoler som i dag er inne i overgangsordningen for lånekassegodkjenning. Disse skolene skal sende inn sine oppdaterte læreplaner for godkjenning, men de vil nå ikke få behandlet sine søknader om 6A-friskole, og skolene kan dermed bli stående uten offentlig støtte fra sommeren 2007. Vi minner om at pålegget om å søke godkjenning enten som friskole eller fagskole, for å beholde statlig finansieringsstøtte, er kommet fra Stortinget.

Vi mener med vår oversikt å kunne dokumentere at departementets fremstilling av mulige konsekvenser har flere mangler. Vi ber om at et langt mer nyansert konsekvensbilde blir utarbeidet i den endelige lovproposisjonen.

Så over til de konkrete forslagene:

§ 1-1: NFFL er sterkt uenig i forslaget, da det bryter med innbyggernes rettsoppfatning om gyldigheten av offentlige vedtak. Vi forventer at det gjøres både en juridisk og politisk vurdering av hvordan sentrale styresmakter vil forholde seg til innbyggerne. Forslaget rokker ved helt sentrale prinsipper i vårt demokrati, og enkelte jurister mener det også kan være grunnlovsstridig. Bare den kjensgjerning at det fra kyndig hold stilles tvil om forslaget kan være grunnlovsstridig gjør at det, av politiske årsaker, bør trekkes.

§1-5: NFFL finner forslaget ulogisk, ettersom det i begrunnelsen for endringene sies at endringsforslagene ikke skal begrense virksomheten til de friskolene som er i drift. Bestemmelsen kom inn i friskoleloven for å stimulere og normalisere det løpende utviklingsarbeidet, også innen friskolene. Å fjerne denne retten i en midlertidig lov tyder på at regjeringen er engstelig for at friskolene skal benytte seg av retten til å søke om godkjenning av forsøks- og utviklingsvirksomhet.

§ 2-1 NFFL beklager at regjeringen vil stoppe behandlingen av nye søknader, og vi mener det bryter med forvaltningslovens prinsipper for offentlig saksbehandling. Høringsbrevet tar, etter vår mening, altfor lett på denne siden av saken.

Vi stiller oss også tvilende til hva som kan legges i "særlege tilfelle" med hensyn til å gjøre unntak. Vi mener loven må ha langt bedre og mer presise formuleringer for hvilke kriterier som skal gjelde for unntakene.

§ 2-2 Vi viser til vår uttalelse til § 2-1

§ 6A-1 NFFL beklager også dette forslaget. I vår oversikt har vi dokumentert en gruppe på vgs nivå som vil bli særlig skadelidende: De skolene som har sendt, eller er i ferd med å sende, søknader om 6A-godkjenning etter friskoleloven, til erstatning for den godkjenningen de i dag har i Statens Lånekasse. Disse skolene vil mest sannsynlig bli stående helt uten offentlig godkjenning fra sommeren 2007. Disse skolene vil heller ikke representere noen konkurranse til det offentlige skolesystemet. Skolene har egne læreplaner utviklet som svar på behov ved siden av det som dekkes av de offentlige læreplanene.

Mange voksne benytter skolene som etterutdanning, og tilbudet også til voksne vil svekkes hvis disse skolene ikke får sine søknader behandlet.

§ 8 – annet ledd: NFFL finner dette forslaget både ulogisk og uansvarlig. Departementet argumenterer med at det "ser det som uheldig å få en bevegelse fra friskoleloven kap. 6A mot fagskoleloven". Denne begrunnelsen har ingen logikk med mindre målsettingen er å hindre at etablerte 6A-skoler skal kunne beholde statsstøtten, når de blir fagskoler.

Det mest logiske er at skolene får beholde finansieringen mens lovtilknytningen avklares. Dermed kan skolene selv, når avklaringen har skjedd, ta stilling til om de ønsker å forbli friskoler eller etablere seg som fagskoler. Det forrige Stortinget gav jo 6A-skolene en garanti om å få beholde statsstøtten på same nivået, og i tiltro til dette forpliktende løftet har mange skoler satt i gang et omfattende utviklingsarbeid, for å kvalifisere seg til NOKUTs godkjenning. Dette arbeidet synes nå bortkastet, ettersom ingen skoler kan velge bort statsstøtten som grunnlag for virksomheten.

NFFL oppfatterfølgelig dette forslaget primært som et forslag med formål å begrense tallet på privat eide fagskoler. Og forslaget synes ikke å være basert på reell kompetanse om 6A-skolenes faglige egenart og nivå. Vi minner om at mange 6A-skoler ble godkjent allerede på 80-tallet. De ble etablert som selvstendige utdanningsstilbud, ofte i samarbeid med bransjeorganisasjoner i kulturliv eller næringsliv. Læreplanene for 6A-skolene har fungert et "videregående nivå" uten at dette kan likestilles med et bestemt årstrinn i den offentlige videregående skolen.

Dersom dette forslaget blir gjennomført vil det ikke bidra til en avklaring av de statlige finansieringsordningene. Det vil kun skape usikkerhet og frustrasjoner i alle skoler som har sine søknader liggende i NOKUT, og for skoler som er midt inne i søknadsprosessen.

Oppsummering:

NFFL ber om at departementet i forbindelse med det videre arbeidet vurderer situasjonen for de skolene som står i fare for å miste retten til alle former for statlig utdanningsstøtte, i den tiden reformeringen av friskolelov og fagskolelov pågår.

Vi ber om at det i "frysperioden" må være mulig for nye søkere å oppnå utdanningsstøtte for sine tilbud gjennom Statens Lånekasse, ved at overgangsordningen utvides frem til 2010.

Vi ber om at departementet avklarer at 6A-skoler som i "frysperioden" får sine søknader godkjent av NOKUT, fortsatt kan drive som 6A-skoler etter friskoleloven inntil den nye finansieringsordningen for fagskolene er vedtatt. Når denne er vedtatt må skolene selv kunne velge om de vil forbli friskoler eller gå over til å bli fagskoler.

NFFL ber om at kriteriene for å gjøre unntak for "særlege tilfelle" blir utredet konkret, slik at skoleeiere har muligheter for en likeverdig behandling av søknadene.

Til slutt ber vi om at departementet inviterer friskolerogisasjonene til en felles gjennomgang av høringsuttalelsene før departementet konkluderer i saken.

Vennlig hilsen
Norske Fag- og Friskolers Landsforbund

Ragnar Johansen
Styreleder